

**ОБРАЗНІСТЬ ЯК ПОКАЗНИК ГЕНДЕРНОЇ СПЕЦИФІКИ
КОГНІТИВНОГО СТИЛЮ МОВНОЇ ОСОБИСТОСТІ
(на матеріалі романів Ф.С.Фіцджеральда “Tender is the Night”
та З.Фіцджеральд “Save Me the Waltz”)**

Дослідження особливостей використання мови письменниками різної статі передбачає можливість зіставлення як колективних мовних особистостей, так і порівняльний аналіз мовлення окремих письменників чоловічої та жіночої статі. Проте два зазначені підходи характеризуються істотними відмінностями. Зіставний аналіз колективних мовних особистостей дає можливість встановити загальні тенденції у використанні спільного арсеналу мовних засобів авторами різної статі, змалювати генералізований мовленнєвий портрет автора-жінки та автора-чоловіка. Дослідження ж мовлення окремих письменників є дещо складнішим завданням, оскільки співвідношення типово “чоловічих” та “жіночих” рис у стилі письма конкретного автора може значно різнитися: кожна людина, незалежно від статі, містить чоловіче та жіноче начало більшою чи меншою мірою [3, с. 111].

Матеріалом для дослідження гендерних характеристик художніх текстів окремо взятих авторів різної статі було обрано два романи: Ф.С.Фіцджеральда “Tender is the Night” (надалі TN) та З.Фіцджеральд “Save Me the Waltz” (SMW). Вибір саме цих творів для аналізу пояснюється тим, що зазначені романи належать перу авторів, максимально близьких у мовному, культурному та часовому плані. Важливо також, що вказані тексти характеризуються жанровою й тематичною аналогічністю. Врахування цих моментів допомагає уникнути інтерференції факторів, не пов’язаних з гендерною приналежністю письменників.

Аналіз когнітивного стилю авторів здійснюється з опорою на тематичні угруповання референтів та корелятив тропів, використаних письменниками в зазначених романах. Розглядаються лише ті метафори й образні порівняння, для створення яких авторами були залучені типово “жіночі” й “чоловічі” реалії, оскільки всі інші концептуальні референти й кореляти, хоча й важливі для вивчення

специфіки когнітивного стилю авторів у цілому, не несуть настільки очевидної інформації про гендерні характеристики письменників.

У результаті аналізу образності в романах “TN” та “SMW” було виокремлено відповідно 120 та 172 одиниць тропів, референти яких можна кваліфікувати як типово “жіночі” й “чоловічі”. З урахуванням традиційних уявлень про особливості когнітивного стилю представників двох статей, а також результатів вивчення колективної мовної особистості американської письменниці XX сторіччя [див.2, с. 52-88], до так званих “жіночих” референтів у досліджуваних текстах було віднесено концепти, що позначають *зовнішність та частини тіла людини, домашню сферу життєдіяльності (будинок та його частини, предмети повсякденного побуту, одяг, їжу), членів сім'ї та сімейні зв'язки, а також емоційну сферу психіки людини.*

Виокремлені “жіночі” референти тропів нараховують 125 прикладів у романі “SMW” (72,7% від загального числа “чоловічих” та “жіночих” референтів) і 78 прикладів у романі “TN” (65% від загальної кількості). Як бачимо, процентна репрезентація “жіночих” референтів у романі З.Фіцджеральд як автора-жінки цілком логічно майже на 10 відсотків вища за аналогічний показник у романі Ф.С.Фіцджеральда. Разом з тим, частка “жіночих” референтів в обох романах більшою чи меншою мірою перевищує частку “чоловічих”. При цьому значну частину референтів “жіночої” сфери в обох випадках (79 прикладів у романі “SMW” й 47 у романі “TN”) складають реалії, що позначають *особливості зовнішності й частини тіла людини*. Пояснення цьому факту, на наш погляд, слід шукати не лише в гендерних характеристиках авторів. Значущим фактором в даному випадку є приналежність досліджуваних текстів до художньої літератури, де зображення зовнішності персонажів виступає важливою вимогою незалежно від статі автора та тематики твору. Очевидно, тут діє принцип, згідно з яким “кожний різновид дискурсу визначає своє групування концептів” [4, с. 185].

Хоча процентне співвідношення реалій, що позначають *зовнішність та частини тіла людини*, в межах суто “жіночих” референтів тропів в досліджуваних текстах суттєво не розходиться (63,2% в романі З.Фіцджеральд та 60,2% у романі Ф.С.Фіцджеральда), їхня якісна характеристика дещо різниться. Так, у романі “SMW” спостерігаємо набагато більшу деталізованість референтів. Наприклад,

референти тематичного угруповання *очі* включають не лише концепт очі (*eyes*), а й такі деталі, як повіки (*lids of the eyes*), западини над очима (*hollows over his eyes*), простір між очима (*space between her eyes*). Тіло людини сприймається й подається авторкою деталізовано, поміж референтів знаходимо такі: тіло в цілому (*body*), шкіра (*skin*), плоть (*flesh*), груди (*breasts*), руки (*hands, arms*), зап'ястя (*wrists*), суглоби пальців (*knuckles*), стегна (*hips*), ноги (*legs*), пальці ніг (*toes*).

Образність, що стосується зовнішності людини, у романі Ф.С.Фіцджеральда характеризується більшою генералізованістю. Відсутня дрібна деталізація частин тіла, що представлені, в основному, загальними назвами: тіло (*body, figure*), голова (*head*), ноги (*legs*). Певне, цей факт слід розглядати як свідчення більшої глобальності, “чоловічості” когнітивного стилю письменника, зосередженості на загальних моментах при нехтуванні дрібною деталізацією.

Типово “жіночі” референти представлено також групою концептів, що позначають реалії *домашньої сфери життєдіяльності людини* (*domestic domain*). Такі референти нараховують 35 прикладів у романі “SMW” й усього 6 прикладів у тексті роману “TN”. Серед тематичних угруповань згаданих концептів у першому з названих творів знаходимо такі: *дім та його частини* (10 пр.), *речі повсякденного хатнього побуту* (6 пр.), *одяг* (8 пр.), *їжа* (2 пр.), *сім'я та її члени* (9 пр.). Відповідні референти в творі “TN” представлені лише трьома досить малочисленими угрупованнями: *одяг* (5 пр.), *речі домашнього вжитку* (1 пр.) та *частини будинку* (1 пр.). Зовсім відсутні референти, що позначають сім'ю та її членів. Кількісне та якісне співвідношення референтів “домашньої сфери” беззаперечно вказує на їхню вищу рекурентність у романі “SMW”. Це може свідчити про більшу значущість концептів, що позначають домашні реалії, у картині світу З.Фіцджеральд. Очевидно, в даному випадку ми маємо справу з явищем, що відображається в гендерному мовленнєвому стереотипі когнітивного стилю як переважна спрямованість жіночих інтересів у мікросвіт, на найближче оточення, а чоловічих – у макросвіт [1, с. 10]. Тобто можна сказати, що відображені в зазначених референтах образності характерні риси мовної особистості З.Фіцджеральд та Ф.С.Фіцджеральда збігаються з традиційними уявленнями про відмінності між чоловічими та жіночими інтересами.

Поміж “жіночих” референтів було виділено і концепти, пов’язані з *емоційною сферою психіки людини*. У романі “TN” таких референтів нараховується 24 приклади (30,7 % від усіх референтів “жіночої” сфери), а в романі “SMW” – 11 прикладів (8,8 %). Метафори й образні порівняння в романі “Tender is the Night” розгортаються навколо різних почуттів, серед яких знаходимо й так звані емоції слабкості: любов (*love*), тривога, передчуття (*apprehension, anguish*), горе, страждання (*sorrow, grief*). Зустрічаємо й стереотипно “чоловічі” почуття сили: впевненість (*confidence*), злість, злоба (*rage, malice*), зневага (*contempt*).

В аналізованому романі З.Фіцджеральд *емоції й почуття* рідше стають центрами розгортання образності. Типово “жіночі” емоції представлені такими референтами, як хвилювання (*excitement*), пошук любові (*looking for love*), любов (*love*).

Таке співвідношення референтів тропів, що презентують емоційну сферу психіки в аналізованих текстах, є дещо несподіваним, розходячись із традиційною думкою про відносно більшу схильність жінок говорити про почуття та емоції. Виявлений факт може свідчити про те, що відображення емоційних проявів персонажів порівняно більш значуще для Ф.С.Фіцджеральда, аніж для З.Фіцджеральд.

Процентне співвідношення “чоловічих” референтів тропів вказує на переважання “чоловічих” концептів у романі Ф.С.Фіцджеральда: 35% проти 27,3% в романі З.Фіцджеральд. До типово “чоловічих” концептуальних референтів було віднесено ті, що позначають: *абстрактно-філософські аспекти життєдіяльності* (сенса та періоди життя, життєві принципи і т.п.), *розумову й вольову сфери психіки; его, особистість; публічну галузь діяльності людини*.

Кількісний розподіл угруповань концептів у межах загальної групи “чоловічих” референтів виявився неоднаковим в двох аналізованих творах. У романі “TN” найчисленнішими виявились реалії *публічної сфери діяльності* (11 пр.; 26,2% від усіх “чоловічих” референтів) та *особистість, его людини* (11 пр.; 26,2%). Інші групи “чоловічих” референтів у романі “TN” розподілились таким чином: *життя, його часові та інші характеристики* (10 пр.; 23,8%), *розумова сфера психіки людини* (8 пр.; 19%), *вольова сфера психіки* (2 пр.; 4,8%).

Дещо іншу градацію типово “чоловічих” концептуальних референтів спостерігаємо в романі “SMW”. Першу сходинку посідають концепти, що

співвідносяться з *абстрактно-філософськими аспектами буття* – вони нараховують 20 прикладів (42,6% усіх “чоловічих” референтів). Такі явно “жіночі” питання, як, усвідомлення суті буття, його мети, проблем часових характеристик, як свідчать кількісні дані, виявились досить значущими для З.Фіцджеральда.

Дев'ятьма прикладами представлені тропи, референтами яких є *особистість, ego*. Проблема особистості та життєвого призначення людини посідає чільне місце в романі “SMW”, знаходячи своє відображення і в образності твору. Наприклад: *“Honey, you must put your knife on your plate when you're not using it”, Dixie said, pouring his personality into the mold of her society* (SMW, 16-17). Особистість уявляється письменниці нестійкою та податливою сутністю, вона може змінюватись під впливом оточення, що виступає для неї своєрідною формою (*mold*), у яку заливається особистість (*pouring his personality*).

Дев'ять прикладів нараховує також угруповання *розумова сфера психіки*, де авторська увага акцентується на таких моментах, як розум у цілому (*cerebral life, cerebral machinery*), свідомість (*consciousness*), інтелектуальні уявлення та переконання (*intellectual conceptions, conviction*), думки (*thoughts*), мрії (*dreams*), спогади (*reminiscences*), уява (*imagination*).

Публічна сфера діяльності людини, що виявились найкількіснішою поміж “чоловічих” референтів у романі Ф.С.Фіцджеральда, посідає лише четверту сходинку в романі З.Фіцджеральд, нараховуючи 7 прикладів (14,9% усіх “чоловічих” референтів). До цього угруповання ввійшли такі референти, як: *транспортні засоби* (3 пр.), *офіційні споруди* (2 пр.), *політика* (2 пр.). *Вольова сфера психіки* людини стає центром образності лише в 2-х прикладах (4,3%).

Аналіз корелятивів тропеїки у досліджуваних романах дає підстави для цікавих висновків щодо гендерних пріоритетів письменників.

Кількість тропів, корелятами яких є стереотипно “жіночі” та “чоловічі” реалії, суттєво різняться в двох творах. Так, у романі “SMW” було виявлено загалом 139 таких прикладів, тоді як “TN” – лише 53. Метафори та порівняння, корелятами яких є “жіночі” поняття домашньої сфери у романі З.Фіцджеральд нараховують 86 прикладів, що складає 61,9% – більшу частину загальної чисельності тропів з типово “чоловічими” та “жіночими” корелятами у цьому творі. У романі ж

Ф.С.Фіцджеральда образність з “жіночими” корелятами представлена 20 прикладами – 37,7% від загальної маси зазначених метафор і порівнянь, що, дещо менше за кількість тропів з “чоловічими” корелятами. Такий розподіл аналізованих одиниць цілком узгоджується з гендерними характеристиками авторів творів.

Виокремлені “жіночі” кореляти розподіляються на 5 тематичних угруповань: *діти й догляд за ними; одяг, тканини, прикраси; предмети домашнього побуту; їжа; домашнє господарство, робота по дому.*

Найбільш кількісним в обох романах є угруповання корелятів, що позначають реалії догляду за дітьми. У романі “SMW” їх нараховується 27 одиниць (31,4% від “жіночих” корелятів), у другому з аналізованих творів вони представлені 11 прикладами (55%). Така вражаюча процентна репрезентація зазначеної образності в романі “TN” пояснюється двома причинами. По-перше, загальна кількість виявлених метафор і порівнянь з корелятами “домашньої сфери” в романі Ф.С.Фіцджеральда досить незначна – всього 20 прикладів, тому порівняно невелика чисельність такої образності (11 пр.) виглядає настільки об’ємно в процентному співвідношенні. По-друге, використання образу дитини носить принциповий, концептуальний характер у романі. Цей образ залучається для характеристики одного з головних персонажів твору – Розмарі Хойт. Наприклад: *<...> one’s eye moved on quickly to her daughter, who had the magic in her pink palms and her cheeks lit to a lovely flame, like the thrilling flush of children after their cold baths in the evening* (TN, 33-34). Автор акцентує увагу на одній з найяскравіших рис героїні – її юності – завдяки аналогії між молодістю Розмарі та зворушливою дитячою свіжістю, здоровим рум’янцем дітей після їхнього вечірнього купання (*like the thrilling flush of children after their cold baths in the evening*). Порівняння Розмарі з дитиною прослідковується протягом значної частини роману, зазнаючи поступово якісних змін, що підкреслюють суперечливість між оманливою дитячістю героїні та її внутрішньою твердістю. Остаточне подорослішання дівчини передається як образне “перерізання пуповини” (*severence of umbilical chord*), відлучення від груді – *It was time she were spiritually weaned* (TN, 42).

Кількісна репрезентація та якісний склад інших тематичних угруповань “жіночих” корелятів в досліджуваних романах досить нерівноцінні. Так, у романі

“TN” тематичне угруповання *одяг, тканини, прикраси* нараховує 4 приклади, тоді як у романі “SW” подібні кореляти представлені 17 прикладами. Угруповання *їжа* та *домашнє господарство* у романі Ф.С.Фіцджеральда репрезентовані відповідно 4-ма та 1-м прикладами, а *предмети домашнього побуту* взагалі не залучаються автором при образному осмисленні дійсності. У романі З.Фіцджеральд ці тематичні угруповання нараховують 9, 19 та 14 прикладів.

Досить численними та різноманітними корелятами “*домашньої сфери*” в романі З.Фіцджеральд виявились реалії “*жіночих*” *рукоділь*, Такими *рукодільями* в романі “SMW” є: *плетення мережива (like a person making tatting)*; *штопання (like dirty knots of mending thread)*; *гаптування (like featherstitching; a thread of glamour, a Rolls-Royce thread, a thread of O’Henry)*; *прядіння та ткацтво (to weave; spinning)*.

Поміж “*жіночих*” корелятив тропів у романі “SMW” зустрічаємо й назви різноманітних тканин: *батист (cambric)*, *вовну (bits of chartreuse wool)*, *шифон (pink chiffon)*, *парчу (Empire satin brocade)*, *накрохмалений серпанок (tarlatan)*, *мереживо (lacy pattern)*, *полотно (linen)*, *батик (batic)*. У випадку поєднання таких стереотипно “*домашніх*” корелятив із абстрактно-філософськими референційними концептами виникає яскравий неординарний образ, своєрідний оксюморон, як, наприклад, при порівнянні особистості людини з шифоном, що роздувається вітром. Наприклад: *her personality was alive like a restless pile of pink chiffon in a breeze* (SMW, 103).

У Ф.С.Фіцджеральда знаходимо лише два приклади залучення корелята *тканина* при створенні образності. Наприклад: *She was like a bright bouquet, a piece of precious cloth being displayed before fifty eyes* (TN, 105). При цьому використовується загальний опис тканин без уточнення назви (*fine-spun; a piece of precious cloth*), що може свідчити як про “глобальність” когнітивного стилю письменника, ігнорування неважливої, на його погляд, деталізації, так і про незнання Ф.С.Фіцджеральдом тонкощів цієї традиційно “жіночої” сфери.

Цікаво, що при використанні в ролі корелятив образності реалій тематичного угруповання *їжа* в обох романах іноді прослідковуються певна “чоловічість” асоціацій, що проявляється в звертанні до назв алкогольних напоїв – традиційно більш “чоловічої” сфери. Це можна побачити, наприклад, в реченні, де задоволення жінкою власної сексуальної жаги автор роману “TN” порівнює з насолодою

аперитивами (*aperitifs*): *Desirous, she chooses her aperitifs wisely* (TN, 313). Аналогічний приклад зустрівся і в романі “SMW”, де авторське образне бачення асоціює скупчення хмарок із піною на відерці пива: *Little clouds foamed over the placidity aimlessly as froth from a beer pail* (SMW, 155).

Як видно із наведених прикладів, досліджувані автори в неоднаковій мірі залучають у ролі корелятивів образності реалії “домашньої сфери” діяльності людини. Такі кореляти виявились значно численнішими та різноманітнішими в романі З.Фіцджеральд, що вказує на добре знання авторкою зазначеної “домашньої сфери” та на важливість пов’язаних з цією сферою понять у когнітивному стилі письменниці. У творі Ф.С.Фіцджеральда т.зв. “домашня образність” представлена набагато бідніше, що не суперечить стереотипним уявленням про значно меншу, порівняно з жінками, значущість домашньої сфери діяльності для чоловіків.

Аналіз тропів, корелятами яких є реалії “чоловічої” публічної сфери, виявив досить значне переважання відповідних мовних одиниць у романі З.Фіцджеральд - 53 приклади проти 33 прикладів у творі Ф.С.Фіцджеральда. Причиною цього може виступати як більша схильність письменниці до образного осмислення дійсності в цілому, так і значний інтерес авторки до типово “чоловічих” видів діяльності. Як показує аналіз, З.Фіцджеральд не поступається чоловікові в знанні таких видів діяльності, використовуючи найрізноманітніші реалії публічної сфери для створення метафор та образних порівнянь.

В обох текстах виокремлені кореляти репрезентують 5 угруповань: *війна, зброя; машини та техніка; морська справа; спорт; інші види “чоловічої” діяльності*.

Найчисленнішими у романі “TN” виявились кореляти тематичного угруповання *війна, зброя*: 12 прикладів (36,4% усіх “чоловічих” асоціацій). Поміж експлікаторів знаходимо назви різноманітних військових реалій: *armorial shield, chain mail, helmet, yielding up of swords, battle*.

Відповідна тематична група в романі “SMW” представлена 15 прикладами (28,3% усіх “чоловічих” корелятивів). Серед них нерідко зустрічаємо середньовічні реалії, такі як: *фортеця (fortress)* та її *вежі (towers)*, *меч (sword)*, *пихви (sheath)*, *спис (lance)*, *гільйотина (guillotine)*, *диба (mediaeval rack)*. Наявність подібних номінацій у творі, події якого відбуваються в ХХ сторіччі, надає тексту романтичного звучання,

дещо згладжуючи різкість від залучення військових асоціацій. В цьому ракурсі по-іншому сприймається прізвище чоловіка головної героїні твору Девіда Найта (*Knight*), що перекладається як “лицар”. Воно несе певне смислове навантаження, відображаючи романтичність бачення авторкою світу, втілюючи загальновідому мрію жінок про галантного лицаря, “принца на білому коні”. Підтвердженням цьому може слугувати те, що тема “принца та принцеси у вежі” звучить у листуванні головної героїні роману з нареченим. Пояснення ролі вказаних образів у романі “SMW” знаходимо у Дж.М.Еллербі, яка вважає, що залучення цих моментів засвідчує намагання З.Фіцджеральд порушити усталені стереотипи, кинути виклик традиційному розподілу гендерних ролей, ув’язненню жінки у вежі домашніх обов’язків [5, с. 165-168].

Шість прикладів нараховує в романі “TN” тематична група *машини та техніка*. Експлікаторами корелятив цього угруповання виступають такі назви: насос (*pump*), гальма (*brakes*), ходова частина (*chassis*), важіль (*lever*), підсилювач (*amplifier*).

Помітну цікавість до *техніки* та її знання проявила при створенні образності З.Фіцджеральд. Це тематичне угруповання є одним з найчисельніших “чоловічих” груп корелятив у романі. Воно представлене 15 прикладами, що становить 28,3% усіх залучених авторкою асоціацій публічної сфери. Серед експлікаторів зустрічаємо такі: рефлектор (*metal reflector*), фунікулер (*hydraulic funiculer*), механіка (*mechanics*), механізм (*machinery*). Поміж корелятив цього різновиду знаходимо значну кількість реалій, пов’язаних із автомобілями, таких як: акселератор (*accelerator*), ходова частина (*chasses*), запалення (*inflation*), поршень (*piston-rod*), фігурки на радіаторі (*metal figures on a vast moving radiator cap*).

Спортивні реалії в ролі корелятив образності зустрічаються 5 разів у романі “TN” (15,1%) та 3 рази в романі “SMW” (5,7%). Реалії *морської справи* як кореляти тропів зустрічаємо 3 рази в романі “TN” (9,1%) та 6 разів у творі “SMW” (11,3%).

Серед корелятив образності, що відносяться до понять публічної сфери, в обох романах зустрічаємо також інші реалії із різних галузей типово “чоловічої” діяльності. Такі реалії репрезентовані 7-ма прикладами (21,2%) в “TN”, поміж них знаходимо асоціації з мисливством (*like an obedient retrirver*), коридом (*like a torreador's cape*), біржевою діяльністю (*like a stock-market report*), іншим “чоловічим” досвідом (*like a rich man after a disastrous orgy*). Аналогічні кореляти в

романі З.Фіцджеральд нараховують 14 прикладів (26,4%), серед яких домінують “чоловічі” заняття і професії: електрик (*like an electrician installing a complicated fuse*), хірург (*as the most dexterous surgeon*), скульптор (*like a sculptor's scalpel*), інженер (*a mechanical engineer surveying the growing necessities of a construction*), баришник (*profiteer recounting incidents of business prowess*) та ін.

Таким чином, вивчення корелятив образності, які являють собою реалії “публічної сфери” діяльності, показало, що такі кореляти відіграють важливу роль у мовному осмисленні дійсності не лише для Ф.С.Фіцджеральда як письменника-чоловіка, а й для З.Фіцджеральд.

Загалом можна сказати, що мовна особистість З.Фіцджеральд, що постає із специфіки референтів та корелятив тропів у романі “*Save Me the Waltz*”, являє собою досить парадоксальне поєднання яскраво виражених стереотипно “жіночих” та “чоловічих” рис. З одного боку, аналіз референтів образності вказує на типово “жіночий” інтерес до особливостей зовнішності, проблеми сімейних стосунків, предметів повсякденного побуту, спостерігаємо широке використання різноманітних реалій “домашньої сфери” як корелятив метафор та образних порівнянь, прослідковуємо й очевидну уважність до дрібних деталей. З іншого боку, виявлено значну кількість референтів образності, що становлять традиційно “чоловічий” інтерес, виокремлені кореляти тропів засвідчують добре знання різноманітних видів “публічної сфери діяльності”.

Мовна особистість Ф.С.Фіцджеральда, яка вимальовується на основі образності у романі “*Tender is the Night*”, цілком узгоджується з традиційними уявленнями про більшу глобальність чоловічого когнітивного стилю, зосередженість на загальних моментах при нехтуванні дрібною деталізацією концептів, а також про типово “чоловічі” пріоритети. Разом з тим, аналіз референтів тропів показав дещо вищий, ніж у З.Фіцджеральд, інтерес письменника до емоційних проявів людини.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ангелы стихов не пишут. Женское и мужское в жизни и в поэзии // Литературная газета. – 1998. – №32-33. – С.10.

2. Козачишина О.Л. Лінгвістичні прояви гендерних характеристик англомовних художніх текстів (на матеріалі американської прози ХХ сторіччя): Дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04. – Київ, 2003.
3. Смелзер Н.Дж. Социология // Социологические исследования. – 1992. – №10. – С. 79-88.
4. Токарев Г.В. Вопросы дискурсивного изучения концепта в лингвокультурологических исследованиях // Текст в лингвистической теории и в методике преподавания филологических дисциплин: Мат-лы междунар. науч. конф. – Мозырь: Мозырк. гос. пед. ин-т. – 2001. – Ч.1. – С. 184-185.
5. Ellerby J.M. Conversation and the Fitzgeralds. Conflict or Collaboration? // The Text Beyond. Essays in Literary Linguistics / Ed. by C.G. Bernstein. – Tuscaloosa; L.: Univ. of Alabama Press. – 1994. – P. 157-176.

ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

1. SMW = Z. Fitzgerald. Save Me the Waltz // Z.Fitzgerald. The Collected Writuings. – L.: Little, Brown and Co, 1991.
2. TN = F.S.Fitzgerald. Tender is the Night. – М.: Радуга. 1983.

АНОТАЦІЯ

Предметом даної статті є індивідуально-авторський аспект гендерних особливостей когнітивного стилю мовної особистості. Дослідження здійснюється з опорою на референти та кореляти тропів у романах “Tender is the Night” Ф.С.Фіцджеральда та “Save Me the Waltz” З.Фіцджеральд.

Ключові слова: *гендер, когнітивний стиль, образність, референт, корелят.*

The subject-matter of the article is the gender differences in cognitive styles of individual authors as language personalities. The research focuses on the source and target domains of imagery in the novels “Tender is the Night” by F.S.Fitzgerald and “Save Me the Waltz” by Z. Fitzgerald .

Key words: *gender, cognitive style, imagery, target domain, source domain.*